

Globalno učenje za trajnostni razvoj

mag. Klavdija Šipuš, ZRSS

Globalno učenje za spodbujanje trajnostnega razvoja
v vzgoji in izobraževanju

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Avstralski otroci na protivladnih protestih zaradi podnebnih sprememb

Vir: RTV Slovenija, 30. 11. 2018

„Ne podpiramo ideje otrok, da ne gredo v šolo zato, da bi sodelovali pri stvareh, ki jih je mogoče reševati zunaj šole.”

„Ne podpiramo, da bi naše šole postale parlamenti. Kar hočemo, je več učenja in manj aktivizma v šolah.”

Izjavi avstralskega premiera, Scotta Morrisona

„Tistim, ki pravijo, da bi morali biti v šoli, sporočamo, da se bojujemo za svojo prihodnost. Hočemo varen in miren svet.“

12. člen Konvencije o otrokovih pravicah

VSAK OTROK IMA PRAVICO, DA SE SLIŠI NJEGOV GLAS

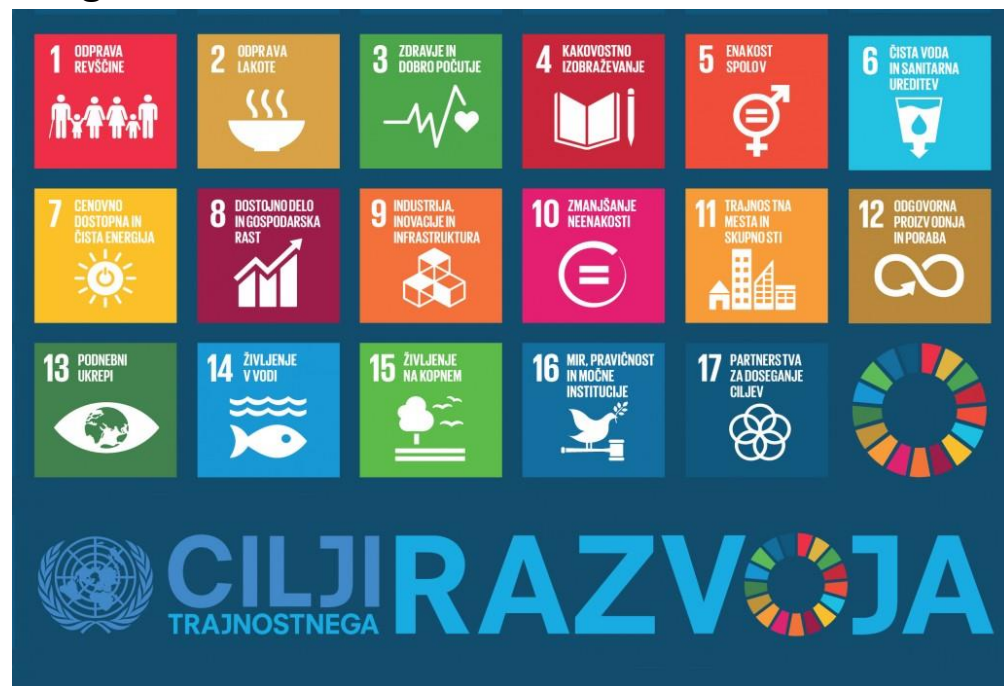
Države pogodbenice jamčijo otroku, ki je sposoben izoblikovati lastna mnenja, pravico do svobodnega izražanja le-teh v vseh zadevah v zvezi z njim, o tehtnosti izraženih mnenj pa se presoja v skladu z otrokovo starostjo in zrelostjo.

Splošna deklaracija človekovih pravic (10. 12. 1948)

1. člen: Vsi ljudje se rodijo svobodni in imajo enako dostojanstvo in enake pravice. Obdarjeni so z razumom in vestjo in bi morali ravnati drug z drugim kakor bratje.

2. člen: Vsakdo je upravičen do uživanja vseh pravic in svoboščin, ki so razglašene s to Deklaracijo, ne glede na raso, barvo kože, spol, jezik, vero, politično ali drugo prepričanje, narodno ali socialno pripadnost, premoženje, rojstvo ali kakršnokoli drugo okoliščino.

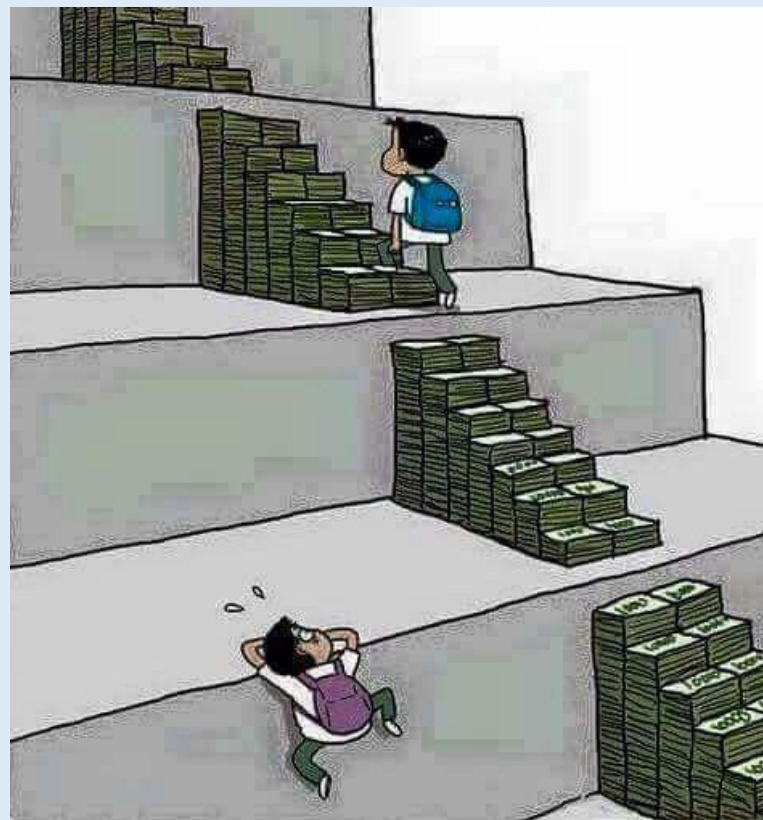
Spremenimo svet: Agenda za trajnostni razvoj do leta 2030

Strategija razvoja Slovenije 2030

- s spodbujanjem globalnega učenja
- z uveljavitvijo koncepta trajnostnega razvoja, aktivnega državljanstva in etičnosti kot enega od načel vzgoje in izobraževanja

- Kaj razumemo pod globalnim učenjem in sorodnimi pojmi/koncepti?
- Zakaj je pomembno?
- O čem vsem govorimo, ko govorimo o globalnem učenju?
- Kaj globalno učenje prinaša učencem, jih opolnomoči?
- Kaj učiteljem kot profesionalcem in v naša vsakdanja življenja?
- Kakšna je povezava z vzgojo in izobraževanjem za trajnostni razvoj oziroma kako jo dopolnjuje?

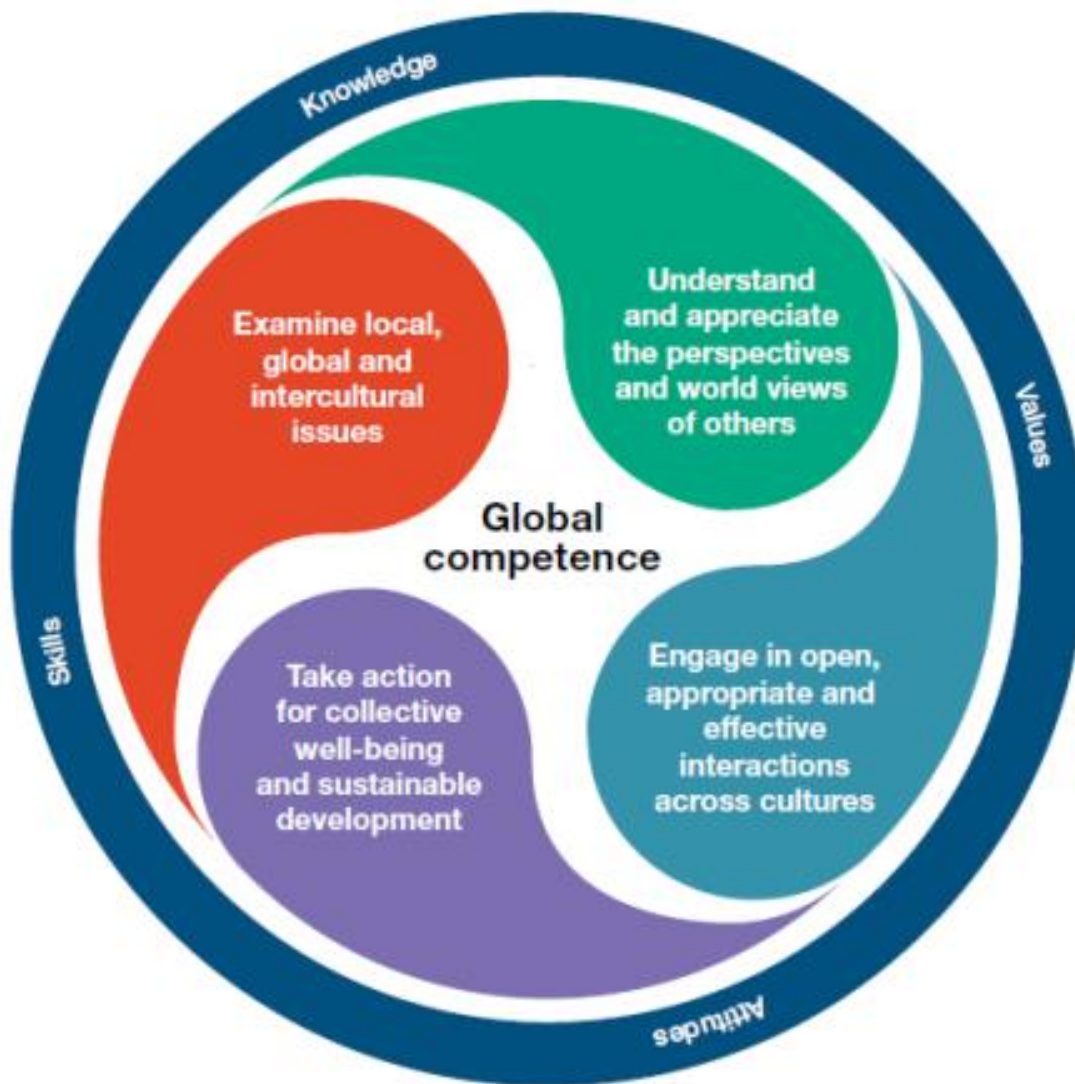

Globalna vzgoja

Globalna vzgoja razvija etiko državljanstva in spoštovanje človekovih pravic. /.../ ima pomembno vlogo pri družbeni razvoju. Globalna vzgoja spodbuja solidarno globalno medkulturno dialog, spoštovati različne kulture in razvoj globalne države ter preseganje razlik. Življenja v njih podpirajo in spodbujati državljanstvo.

enakosti in človekovih pravic

Maastrichtska deklaracija, Evropa, 2002

globalne državljanstva in odgovornosti. Razvija etiko državljanstva in spoštovanje človekovih pravic. /.../ ima pomembno vlogo pri družbeni razvoju. Globalna vzgoja spodbuja solidarno globalno medkulturno dialog, spoštovati različne kulture in razvoj globalne države ter preseganje razlik. Življenja v njih podpirajo in spodbujati državljanstvo.

izobraževanja za

Globalno učenje: zakaj je pomembno?

- kompleksnost hitro spreminjajočega se sveta
- globalna soodvisnost in povezanost
- odgovornost in skrb za prihodnje rodove ter planet
- tehnologija in moč medijev
- poklici in delo?

Globalno učenje ...

Stične točke med različnimi koncepti, sodobnimi znanstvenimi spoznanji o delovanju možganov in procesih učenja

... je procesno

... je kognitivno, socialno in čustveno (empatija) učenje

... je inkluzivno in participatorno, upošteva glas vsakega posameznika

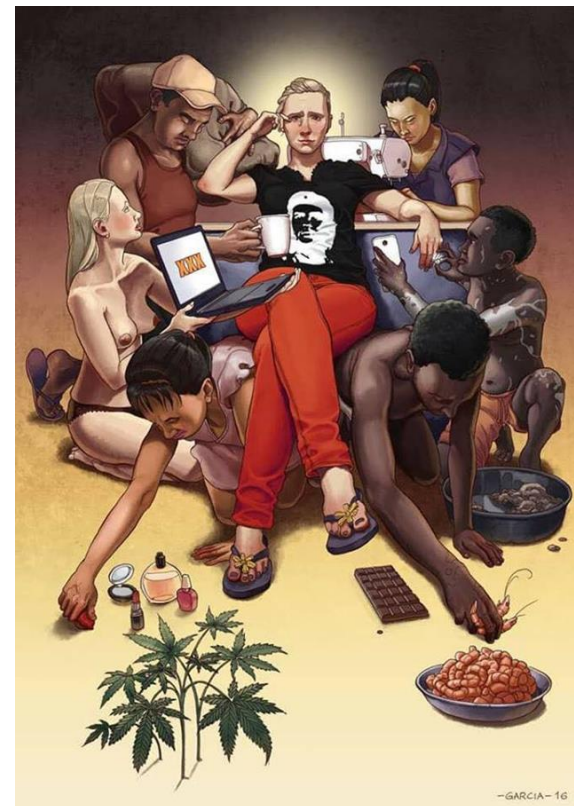
... je transformativno: vpliva na naše zavedanje, spremembo stališč in vrednot

... je v duhu upanja in optimizma – stremi k pravičnejšemu svetu, odnosom in nenasilju

... je akcijsko – vpliva na naše delovanje/pozitivne družbene spremembe

... vključuje kompetenčni pristop

... in zahteva aktivne oblike poučevanja in učenja

Znanje

Poglavitne teme globalnega učenja

človekove pravice

otrokove pravice

medsebojna odvisnost

okolje, podnebne spremembe

konflikti in njihovo miroljubno reševanje

medkulturni dialog in jezikovna raznovrstnost

bogastvo in moč

revščina in lakota

pomoč

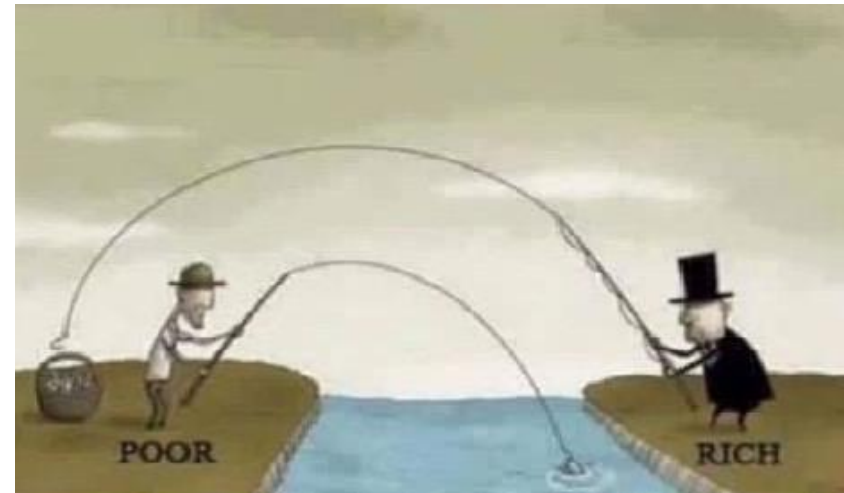
mir

družbena, globalna pravičnost

pravična trgovina

trajnost

dejavno državljanstvo in participacija

Vrednote

Globalne (občečloveške) vrednote

znanje in modrost, ustvarjalnost

humanost

mir

nenasilje

strpnost

sodelovanje

solidarnost

spoštovanje raznolikosti

inkluzija

poštenost in pravičnost

enakost

odgovornost

varovanje okolja

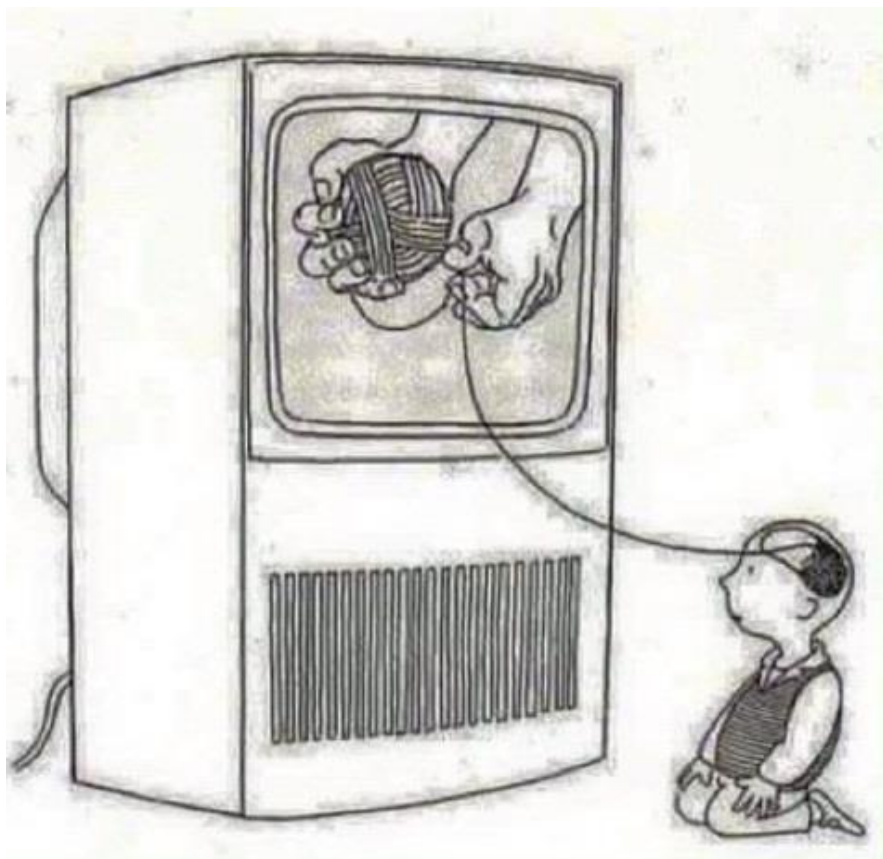
človekove pravice in demokracija

empatija

dejavno državljanstvo

Veščine, spretnosti in odnosi

- vseživljenjske
- vodstvene
- etične
- sprejemanje odgovornosti
- refleksija in samoregulacija
- oprtost do razlik
- sodelovanje in reševanje sporov
- reševanje problemov
- kritično in ustvarjalno mišljenje, inovativnost

Izbira didaktično-metodičnih pristopov pomembno vpliva na učinkovitost in kakovost učenja, trajnost znanja in trajnostnega, aktivnega delovanja.

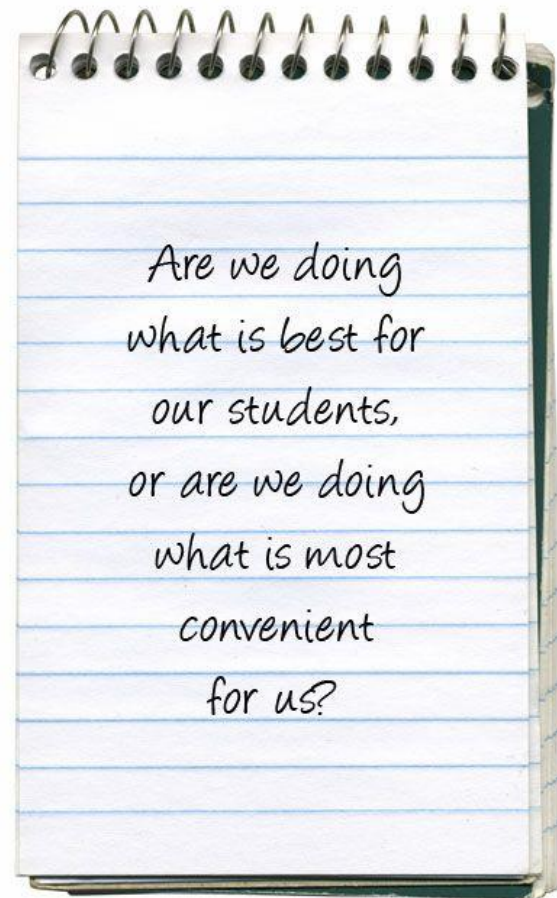
- v središču je učenje in celostni razvoj posameznika
- učenec je soustvarjalec učnega procesa
- izkušensko in sodelovalno učenje
- zaznava čutne, čustvene in moralne zmožnosti vsakega posameznika
- raziskovalno učenje
- problemski pouk
- kontekstualno, biografsko učenje
- razprava, debata, igra vlog
- medijska pismenost
- IKT, digitalna pismenost

Vloga učitelja

- kompetenten
- ozaveščen in trajnostno naravn
- vključuje globalno učenje za trajnostni razvoj v učenje in poučevanje
- zavestno vključuje kritično in kreativno mišljenje
- reflektira svoje prakse in razvija lastno razumevanje globalnega učenja za trajnostni razvoj

Ali izdelava plakata za boj proti diskriminaciji ali varovanju okolja spreminja vedenje otrok ali je potrebno kaj več? Kako?

Nekje v nekem kotičku svojih src smo še vedno vsi učenci. (R. Tagore)

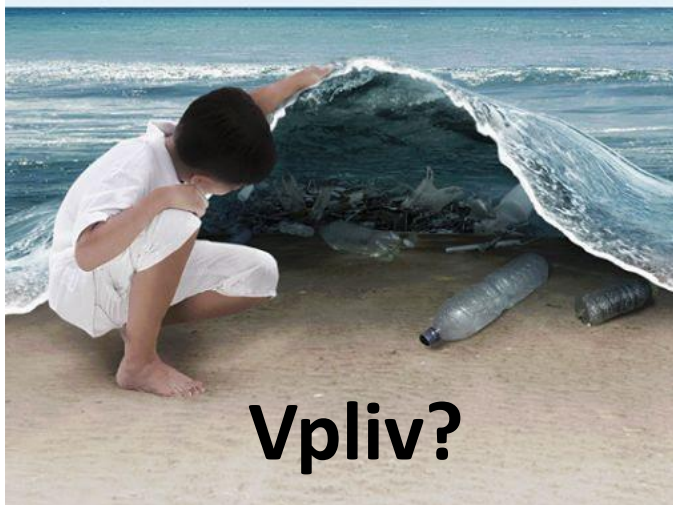
Globalno učenje za spodbujanje trajnostnega razvoja
v vzgoji in izobraževanju

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Kaj prinaša posamezniku (učencu, učitelju ...)

Prepričanje
vzgojiteljev/učiteljev, da ima
**njihovo poučevanje vpliv na
oblikovanje boljšega sveta,
povečuje motivacijo za
poučevanje.** (DEA, 2008)

Vpliv?

- zanimanje za širši svet
- sprejemanje raznolikosti
- večanje (so)odgovornosti
- komunikacije in sodelovalne sposobnosti
- zmožnost kritičnega premisleka, kreativnosti, refleksije
- znanja in veščine za vstop na trg dela
- dejavno, odgovorno državljanstvo

Kakšna je torej **VZGOJA IN IZOBRAŽEVANJE ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ**? Kje vstopa globalno učenje in jo dopolnjuje/bogati?

Smernice vzgoje in izobraževanja za trajnostni razvoj od predšolske vzgoje do douniverzitetnega izobraževanja (2007)

OKOLJSKA VZGOJA+TRAJNOSTNI RAZVOJ

VI ZA TRAJNOSTNI RAZVOJ

Vzgoja in izobraževanje za trajnostni razvoj ni le dodatek k sedanjemu splošnemu izobraževanju niti **ni njen cilj zgolj in samo varovanje narave**, ampak je:

GLOBALNO UČENJE

GLOBALNA VZGOJA

obsežen, **celovit, skladen pedagoški proces**, ki vključuje odnos med človekom in naravo ter odnose med ljudmi;

vodi **do razumevanja vsestranske zveze** med naravnim, gospodarskim, družbenim in političnim sistemom ter **soodvisnosti ljudi, ki živijo v različnih delih sveta**;

skuša **dejavno in tvorno reševati** sedanja in prihodnja okoljska in družbena vprašanja človeštva.

Globalno učenje za trajnostni razvoj

»Mislim, da dandanes vsi zelo skrbijo, nenehno opozarjajo, da moramo imeti upanje, saj če ni upanja, ne moremo ničesar storiti. Ampak mislim, da tudi če ni upanja, moramo nekaj storiti. Pomanjkanje upanja je le izgovor za to, da ne storimo ničesar. Seveda potrebujemo upanje, a bolj kot upanje potrebujemo dejanja. Ko bomo začeli ukrepati, bo upanje povsod. Torej, namesto da iščemo upanje, bi morali iskati ukrepe in le tako bomo spet našli tudi upanje.«

Švedinja Greta Thunberg, stara 15 let; zaključek govora na konvenciji Združenih narodov o podnebnih spremembah (COP24), 2. 12. 2018, Katowice, Poljska.

Vir: <https://www.delo.si/novice/okolje/15-letnica-ne-potrebujemo-upanja-ampak-dejanja-video-120508.html>, 4.12. 2018

Izobraževanje spreminja življenja in lahko izboljša svet

Hvala za vašo pozornost

Globalno učenje za spodbujanje trajnostnega razvoja
v vzgoji in izobraževanju

Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo